

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського»
Національний університет «Чернігівський колегіум
імені Т. Г. Шевченка»
Professional association of kinetotherapists and manual therapist from
republic of Moldova
Uniwersytet Szczeciński (Polska)
University of Bucharest (Romania)
Навчально-науковий інститут фізичної культури, спорту та
реабілітації
Кафедра фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

З Б І Р Н И К
НА У К О В И Х П Р А Ц Ь
XV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ,
присвяченої
105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації,
біології і охорони здоров'я та
60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики
імені професора Т. М. Цонєвої
19–20 вересня 2024 року
м. Одеса
Частина 2
Одеса – 2024

УДК 796611.7–053.67(063)

Рецензенти:

- **С. П. Гвоздій** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри фізіології, здоров'я і безпеки людини та природничої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;
- **І. Л. Ганчар** – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри спортивних дисциплін Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького

Головний редактор

Босенко Анатолій, доктор педагогічних наук, кандидат біологічних наук, професор

Редакційна колегія:

Коробейніков Георгій	доктор біологічних наук, професор (Німеччина-Україна)
Лизогуб Володимир	доктор біологічних наук, професор (Україна)
Магльований Анатолій	доктор біологічних наук, професор (Україна)
Михалюк Євгеній	доктор медичних наук, професор (Україна)
Носко Микола	доктор педагогічних наук, професор (Україна)
Орлик Надія	кандидат біологічних наук, доцент (Україна)
Потоп Володимир	доктор педагогічних наук, професор (Румунія)
Приймаков Олександр	доктор біологічних наук, професор (Польща)
Топчій Марія	кандидат біологічних наук, доцент (Україна)
Холодов Сергій	Кандидат педагогічних наук, доцент (Україна)

Адаптаційні можливості дітей та молоді: збірник наукових праць XV Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації, біології і охорони здоров'я та 60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики імені професора Т. М. Цонєвої Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (Одеса, 19–20 вересня 2024 року, Ч. 2) / голов. ред. А. І. Босенко. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 328 с.

У збірнику наукових праць конференції представлені роботи широкого кола фахівців з сучасних проблем фізичного виховання і спорту. В статтях розкриваються медико-біологічні, фізіолого-гігієнічні, психолого-педагогічні та валеологічні основи розширення адаптаційних можливостей дітей та молоді, зміцнення їх здоров'я, а також питання підготовки фахівців за відповідними напрямками.

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31.10.2024 року)

УДК: 796611.7–053.67(063)

ЗМІСТ

Абрамян Н. Д., Попова Р. К. Психологічний супровід розвитку резильєнтності студентів.....	6
Босенко А. І., Топчий М. С. Рівень мотивації сучасних учнів старшої школи до занять з фізичного виховання.....	13
Бабак С. В., Любчик О. С. Роль кверцетину у функціонуванні організму та його відновленні.....	20
Бабова І. К. Рекомендації Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) щодо щоденної фізичної активності для різних груп населення.....	27
Банах В. І. Деякі засадничі положення щодо персоналізації фізичного виховання здобувачів у закладах вищої освіти.....	32
Балим О. А. Ігрові та корекційні аспекти уроків ЛФК та ритміки для дітей з інтелектуальними порушеннями.....	48
Бондаренко Д. А., Дорошенко Т. С., Панасюк Т. О., Келеш Т. О., Варецька О. Ю., Петровська Т. М., Максименко Ю. А. Гендерні особливості ступеню фізичної активності підлітків Одеської області.....	55
Борщук В. В., Мажилівська К. Р. Використання активних та інтерактивних методів навчання на уроках природничих дисциплін.....	61
Боярська Т. В., Бобро О. В. Відновлення фізіологічної активності тканин молочної залози засобами фізичної реабілітації.....	65
Буховец Б. О. Зміни функціонального стану рівноваги школярів 12 років із депривацією зору....	71
Воробієнко А. А., Плиска О. І., Янчій Р. І. Статеві особливості відповіді клітинного та гуморального імунітету у щурів...	80
Воскобойнікова Г. Л., Довжук В. В., Коновалова Л. В., Іщенко А. А., Довжук Н. Ш. Педагогічний супровід студентської молоді в освітньому процесі в умовах повномасштабної війни.....	88
Галаманжук Л. Л., Демчик К. І. Стан розвитку рухового потенціалу дітей у дошкільний період.....	93
Годзієв М. А., Польщак Т. В., Гуца С. Г. Порівняльна оцінка ефективності застосування деяких методик лікувальної гімнастики при ідіоматичному сколіозі.....	103
Гребеніна А. А., Волчкова О. Є. Застосування засобів фізичної реабілітації в корекції моторного розвитку дітей раннього віку з наслідками уражень нервової системи.....	108

УДК 373.376

Борщенко В. В., Мажилівська К. Р.

(Україна, м. Одеса)

ВИКОРИСТАННЯ АКТИВНИХ ТА ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН

У статті розглянуті методологічні аспекти організації та впровадження активних та інтерактивних методів навчання в навчально-виховний процес. Наведено методичні прийоми інтерактивного навчання на уроках природничих дисциплін. Доведено, що серед численних шляхів активізації в учнів інтересу до навчання найбільш ефективним є поєднання традиційних методів і інтерактивного навчання.

Ключові слова: *інноваційні методи навчання, активні та інтерактивні методи, природничі дисципліни.*

Актуальність. Навчальні дисципліни природничого циклу надають учням базові уявлення про природу, місце людини в природі та світ в цілому. Не секрет, що природничі науки є водночас цікавими та складними. Щоб підтримувати інтерес учнів до фізики, хімії, біології, сучасні вчителі повинні бути обізнані з низкою інноваційних методів навчання. Інновації в освіті визначаються як процес створення і поширення нових інструментів (нововведень) з метою пошуку нестандартних рішень різних педагогічних проблем. Слово «інновація» походить від латинського «*innovatio*» та означає оновлення, зміна. Інноваційне навчання базується на унікальній методиці розвитку нестандартного мислення, творчих здібностей та соціальної адаптації учнів [2]. Існує широкий спектр інноваційних технологій: технологія проблемного навчання, проектні,

інформаційно-комунікативні, інтерактивні технології, які можуть бути використані при викладанні природничих дисциплін.

Аналіз літератури та досвіду роботи педагогів, розробки уроків з використанням активних та інтерактивних методів навчання, практика у школі дозволили сформулювати методичні рекомендації при підготовці уроку з природничих дисциплін щодо застосування активних та інтерактивних методів навчання:

- активні методи навчання необхідно використовувати під час роботи з правилом, визначенням чи алгоритмом.

- проведення уроків з використанням інтерактивних методів навчання може бути побудоване на принципах оцінювання учнів без виставлення балів, оскільки, з одного боку, вкрай важко виділити рівні особистих досягнень учнів під час групової роботи, а з іншого, подібний характер заняття з вільною відкритою атмосферою пошуку та творчості є потужним стимулом інтелектуальної активності учнів.

- основну (найактивнішу) роль у ході використання активних та інтерактивних методів навчання, як правило, грають учні, а не педагог, основною роллю якого буде виконання функції тьютора – консультанта.

- на початку уроку педагог має провести інструктаж за умовами застосування конкретного методу, організувати групову та індивідуальну роботу, контролювати дотримання регламенту основних етапів роботи, а наприкінці заняття провести рефлексію.

- впровадження активних та інтерактивних методів навчання слід починати за принципом від простого до складного, щоб не викликати розчарування та неприйняття з боку учнів. Так, до відносно нескладних, можна віднести мозковий штурм, а сценарне моделювання до більш просунутих методів роботи з інформацією природничого характеру.

- рекомендується застосовувати не більше 2-3 методів на одному уроці. Ретельно підбираючи методи вирішення завдань конкретного етапу уроку.

- необхідно враховувати, що: перший досвід застосування активних та інтерактивних методів навчання під час уроків природничих дисциплін може викликати різні організаційні проблеми, зняття яких багато в чому залежить від умінь педагога провести якісний інструктаж; вибір методу залежить від індивідуальних особливостей учнів; перше заняття не призведе до помітних метапредметних результатів [3].

- підготовка до занять на основі активних та інтерактивних методів навчання пов'язана з ретельною підготовкою інформаційної бази майбутнього уроку, на початку якого (або під час нього, наприклад, при роботі з кейсами) учні повинні отримати від педагога вичерпну довідку по суті проблеми, яку вони мають аналізувати.

Інтерактивне навчання збільшує швидкість засвоєння матеріалу. Коли учні не лише пасивно слухають матеріал на уроці, а й виконують інтерактивні вправи, розв'язують задачі, проводять експерименти та беруть участь у дискусіях, вони отримують не лише знання, а й вміння передавати їх іншим. Поєднання традиційного та інтерактивного навчання може створити хорошу систему викладання, яка доповнює одне одного. Не обов'язково використовувати інтерактивні форми навчання на кожному уроці. Краще провести кілька ретельно підготовлених інтерактивних уроків, ніж грати в ігри протягом усього уроку. Найголовніше, що завдяки інтерактивному навчанню в класі має бути створена атмосфера співпраці, знайомства та взаєморозуміння, яка підвищить інтерес до вивчення науки і, як наслідок, міцні знання з предмета [1].

Місце педагога під час використання активних та інтерактивних методів навчання під час уроків природничих дисциплін у основній школі зводиться до напряду діяльності учнів досягнення цілей уроку. Крім того, педагог може застосовувати не лише нині існуючі методи та прийоми, а також розробити нові в залежності від мети уроку, тобто брати активну участь у процесі вдосконалення, модернізації навчального процесу.

Таким чином, слід звернути увагу на те, що в ході підготовки уроку із застосуванням інтерактивних та активних методів навчання на різних етапах уроків дисциплін природничого циклу в основній школі, перед учителем відкривається можливість поєднувати кілька методів навчання для вирішення проблеми, що, безперечно, сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів і підвищувати їх інтерес до природничих наук.

Висновки

З вищесказаного можна зробити висновок, що використання активних та інтерактивних методів навчання вносить інновації в традиційну систему освіти, є привабливим для учнів, змінює існуючі рамки викладання предметів природничого циклу і, що найголовніше, досягнення освітніх стандартів здійснюється більш інтенсивно і всебічно. Інтерактивність, оригінальність та ефективність цих методик роблять їх популярними як серед учнів, так і серед вчителів, а систематичне використання підвищує ефективність навчального процесу.

Список використаних джерел

1. Волкова Н. П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с
2. Галаєвська Л. В. Роль інтерактивного навчання в розвитку комунікативної компетентності учнів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки*. 2019. №3 (326). С. 126–134
3. Комар О. А. Сутність інтерактивної технології у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2018. Вип. 1. С. 140–142.

Borshchenko V.V., Mazhylovska K.R.

USING ACTIVE AND INTERACTIVE TEACHING METHODS IN THE SCIENCE LESSONS

The article deals with the methodological aspects of the organization and implementation of active and interactive methods into the educational process. The methodical techniques of interactive learning in the science lessons are given. It is proved that the combination of traditional methods and interactive learning is most effective among many ways of activating the students' interest in learning.

Key words: innovative teaching methods, active and interactive teaching methods, science lessons.

УДК 796.03:618.19

Боярська Т.В., Бобро О.В.

(Україна, м. Одеса)

ВІДНОВЛЕННЯ ФІЗІОЛОГІЧНОЇ АКТИВНОСТІ ТКАНИН МОЛОЧНОЇ ЗАЛОЗИ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ

Стаття присвячена визначенню особливостей впливу фізичних методів реабілітації на відновлення фізіологічної активності тканин молочної залози. Проблема патології молочної залози є однією з найактуальніших проблем у сучасному світі. Причиною її виникнення вважаються гормональні коливання у жіночому організмі. Реабілітаційні методи при відновленні тканин молочних залоз мають бути комплексними. Техніки масажу дозволяють відновити живлення молочної залози, а для отримання стійкого позитивного результату необхідно виконувати фізичні вправи. В ході дослідження визначено вправи, що сприяють функціональному відновленню тканини молочних залоз. Вправи підбираються індивідуально з урахуванням фізичної підготовки та витривалості жінки, стану здоров'я та її віку.

Наукове видання

АДАПТАЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

XIV Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої
105-річчю з дня заснування кафедри фізичної реабілітації,
біології і охорони здоров'я та
60-річчю створення лабораторії функціональної діагностики
імені професора Т. М. Цонєвої

19–20 вересня 2024 року
м. Одеса

Частина 2

Матеріали зверстані з електронних носіїв, наданих авторами публікацій.
Відповідальність за наукову достовірність матеріалів та відсутність плагіату
несуть автори

Головний редактор А. І. Босенко
Технічні редактори: О. В. Бобро
Дизайн обкладинки А. І. Босенко, Н. А. Орлик, М. С. Топчій
(фото Н. А. Орлик)